

प्रपत्र - अ

अ.क्र.	एकूण मंजूर पदसंख्या	एकूण मंजूर पदसंख्यापैकी दिव्यांगांसाठी आरक्षित एकूण पदांची संख्या	सन	निवडसुची वर्षात रिक्त झालेल्या पदांची संख्या	एकूण रिक्त पदांपैकी दिव्यांगांसाठी आरक्षित ठेवण्यात आलेल्या पदांची संख्या	दिव्यांगांसाठी आरक्षित पदांपैकी भरण्यात असलेल्या एकूण पदांची संख्या	दिव्यांगांसाठी आरक्षित पदांपैकी रिक्त असलेल्या एकूण पदांची संख्या	शेरा/ दिव्यांगांसाठीची आरक्षित पदे रिक्त असण्याची कारणे
1	5067	21	2022-23	24	1	1	0	निरंक
2	7067	23	2023-24	18	1	1	0	निरंक
3	7067	23	2024-25	4	0	0	0	निरंक
4	7067	23	दिनांक 1/1/2026	5	0	0	0	निरंक
विभागात सध्या कार्यरत असलेल्या एकूण दिव्यांग कर्मचा-यांची संख्या - 23								

प्रपत्र - ब

प्रत्येक मंत्रालयीन विभागाने माहिती भरून त्यांच्या संकेतस्थळावर दरवर्षी 01 जानेवारी रोजी प्रसिध्द करावयाचा नमुना विभागाचे नाव - अपर पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, कारागृह व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

1)

अ.क्र.	एकूण संवर्ग संख्या	दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चित केलेली संख्या	दिव्यांग कल्याण विभागाची मान्यता घेऊन वगळण्यात आलेली संवर्ग संख्या	पदसुनिश्चिती करावयाची शिल्लक पदे	शेरा
	88	56	32 गणवेशधारी संवर्ग- 14 प्रतिनियुक्तीचे संवर्ग-18	निरंक	निरंक

2)

अ.क्र.	पदसुनिश्चिती केलेल्या संवर्गाचे नाव	शारिरीक पात्रता	सुनिश्चिती केलेले दिव्यांग प्रवर्ग
	शासन गृह विभाग निर्णय क्र जेएलई-0221/प्र क 40/तुरुंग-1, दिनांक 4.8.2021 व दि.18.3.2021 नुसार दिव्यांग पदे सुनिश्चितीबाबत तसेच शारिरीक पात्रता आणि दिव्यांग प्रवर्ग याबाबतचा तपशील सोबत सादर करण्यात आलेला आहे.		

(सुहास वारके)
 अपर पोलीस महासंचालक व
 महानिरीक्षक कारागृह व सुधारसेवा,
 महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

विवरणपत्र - अ
(गट-अ ते ड संवर्गातील पदे सुनिश्चितीतून वगळणे)

अ.क्र.	पदनाम
१	अपर पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, कारागृह व सुधारसेवा, महाराष्ट्र राज्य
२	कारागृह उपनिरीक्षक
३	अधीक्षक मध्यवर्ती कारागृह
४	अधीक्षक जिल्हा कारागृह वर्ग-१
५	पोलीस उपअधीक्षक
६	अधीक्षक जिल्हा कारागृह वर्ग-२/उपअधीक्षक
७	पोलीस निरीक्षक
८	तुरुंगाधिकारी श्रेणी-१
९	पोलीस उपनिरीक्षक
१०	तुरुंगाधिकारी श्रेणी-२
११	सुभेदार
१२	हवालदार
१३	रक्षक (कारागृह शिपाई)
१४	परिचारक

विवरणपत्र - अ

अ. क्र.	पदनाम	कार्यात्मक आवश्यकता /शारीरिक योग्यता	दिव्यांग प्रवर्ग	पदाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या
१	प्रशासन अधिकारी/स्वीय सहायक/रचना व कार्यपद्धती अधिकारी	S.C.RW.ST.SE	OL.BL.OA.HH.LV.A AV.LV.DW	आस्थापना विभागातील कामकाजावर पर्यवेक्षीय नियंत्रण, सादर केलेल्या नस्ती पडताळून योग्य त्या सूचना देणे, विभागीय चौकशी, तक्रार प्रकरणे, निलंबन प्रकरणे यांचा आढावा घेणे इ. कार्यालयीन कामकाज
गट-ब				
२	लघुलेखक उच्चश्रेणी	S.ST.BN.MF.RW. SE	OL.BL.OA.LV. AAV.LC.DW	लघुलेखन, टंकलेखन, बैठकांचे इतिवृत्तांत नोंदविणे, कार्यालयीन कामकाज
गट-क				
३	लघुलेखक निम्नश्रेणी	S.ST.W.L.MF.SE. RW.H.O	OA.OL.BL.OAL.LV. AAV.LC. DW	लघुलेखन, टंकलेखन, बैठकांचे इतिवृत्तांत नोंदविणे, कार्यालयीन कामकाज
४	कार्यालयीन अधीक्षक	S.ST.W.SE.RW.H. C.	OA.OL.BL.OAL.LV. HH.AAV. LC.DW.	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे, इ. कार्यालयीन कामकाज
५	वरिष्ठ लिपीक	S.ST.W.RW.H.C.	OA.OL.BL.OAL.LV. HH.AAV.LC.DW	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे, इ. कार्यालयीन कामकाज
६	लिपीक	S.ST.W.MF.SE. RW.H	OA.OL.OAL.BL.LV. HH.AAV.LC.DW	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे, इ. कार्यालयीन कामकाज
७	प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ	S.ST.W.BN.MF. RW.SE.H.C.	D.HH.OA.OL.BL.D W.AAV.ASD.SLD. MLMD	वैद्यकीय प्राथमिक तपासणी, चाचणी, कार्यालयीन कामकाज, पॅथॉलॉजी संबंधित तपासण्या
गट-ड				
८	शिपाई	S.ST.W.F.PP.L. KC.B.SE	OL.HH.LV.B.AAV. LC.DW	कार्यालयीन कामकाज
९	सफाईगार	S.ST.W.KC.F.PP. L.SE.	OL.HH.LV.AAV. LC.DW	कार्यालयीन स्वच्छता
१०	दफ्तरबंद	S.W.BN.MF.RW. SE.	B.LV.D.HH.OA.OL. OAL.LC.DW.AAV.M DY.ASD.ID.SLD.MI. MD.	रेकॉर्ड सुस्थितीत ठेवणे, कार्यालयीन कामकाज

११	झेरॉक्स चालक	S.ST.W.BN.MF. RW.SE.H.C.	D.HH.OA.OL.OAL.L C.DW.AAV.ASD.ID. SLD.MI.MD.	कार्यालयीन कामकाज, कार्यालयाचे स्तरावरील कागदपत्रांच्या छायांकित प्रती काढण्याचे काम
१२	आया	S.ST.WBN.L.KC. PP.MF.RW.SE.H	BLV.DHH.OA.OAL. CP.LC.DW.AAV.AS D.ID.SLD.MI.MD.	परिसर स्वच्छ राखणे, कार्यालय कामकाज

विवरणपत्र - ब

केंद्र शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदाशी समान आहे, अशी भिन्न पदानामे असलेली व सुनिश्चित करावयाची पदे

१.	मिश्रक	S.ST.W.BN.MF. RW.SE.H.C.	D.HH.OA.OL.BL.D W.AAV.ASD.SLD. MI.MD	प्राथमिक उपचारार्थ औषध मिश्रण त्यानुसार संबंधीत औषध वाटप व अभिलेख जतन
----	--------	-----------------------------	--	---

Category Abbreviations					
Sr no	Abbreviation	Long form	Sr no	Abbreviation	Long form
1	B	Blind	9	DW	Dwarfism
2	LV	Low vision	10	AAV	Acid Attack Victim
3	D	Deaf	11	ASD	Autism Spectrum Disorder (M)
4	HH	Hearing Handicapped	12	ID	Intellectual Disability
5	OI	One leg	13	SLD	Special Learning Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	14	MI	Mental illness
7	CP	Cerebral Palsy	15	MD	Multiple Disabilities
8	LC	Leprosy Cured	16	MDY	Muscular Dystrophy

Functional Requirement Abbreviations					
Sr no	Abbreviation	Long form	Sr no	Abbreviation	Long form
1	S	Sitting	8	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	9	MF	Manupulation by fingers
3	W	Walking	10	SE	Seeing
4	BN	Bending	11	H	Hearing
5	L	Lifting	12	C	Communication
6	KC	Kneeling & Crouching	13	CL	Climbing
7	RW	Reading and writing			

गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.जेएलई-०२२१/प्र.क्र.४०/तुरंग-१, दि. ०४ ऑगस्ट, २०२१ चे सहपत्र
विवरणपत्र - ब
(गट-अ ते ड संवर्गातील पदे सुनिश्चित करणे)

अ. क्र.	पदनाम	कार्यात्मक आवश्यकता /शारीरिक योग्यता	दिव्यांग प्रवर्ग	पदाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या
१	संशोधन अधिकारी	S. ST. W. RW. SE. C. MF	a) LV. b) HH. c) OA. OL.DW.AAV.LC d)ASD(M),SLD.MI e) MD involving a to d above	कारागृह विभागात सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने संशोधन करून कार्यवाही करणे
२	विधी अधिकारी	S. ST. RW.H.C. MF	a) BLV. b) HH.c) OL. OA.BA.BL.OAL.BLO A.BLA.CP.LC.DW.A AV.d) SLD e) MD involving a to d above	कारागृह विभागाशी निगडीत सर्व न्यायालयीन प्रकरणाच्या दृष्टीने सर्वतोपरी कार्यवाही करणे
३	वरिष्ठ प्रशासन अधिकारी	S. ST. W. MF. RW. SE. C.	a) B.LV. b)D.HH. c) OA.BA.OL.BLOA.BL A.CP.LC.DW.HAV. MDYd) MI e) MD involving a to d above	कारागृह विभागाशी निगडीत प्रशासकीय बाबीच्या अनुषंगाने पर्यवेक्षीय जबाबदारी पार पाडणे
४	अधीक्षक तुरंग उद्योग	S. DW.MF. RW. SE.C	a)LV. b)HH. c) OA. .OL.DW.AAV.LC d) ASD(M).SLD.MI e) MD involving a to d above	कारागृह विभागाच्या उद्योग विभागाशी निगडीत कर्तव्ये व जबाबदारी पार पाडणे
गट-ब				
५	अधीक्षक वस्त्रनिर्माण उद्योग	S.ST.W.BN.MF. RW.SE.C	a)D.HH. b)OA.OL.BL.CP.DW .AAV. c)ASD (M). SLD. MI d) MD involving a to d above	कारागृह विभागाच्या उद्योग विभागाशी निगडीत कर्तव्ये व जबाबदारी पार पाडणे
६	स्वीय सहाय्यक (लघुलेखक संवर्ग)	S.ST.BN.MF.RW. SE	OL.BL.OA.LV.AAV.L C.DW	विभागप्रमुखाचे स्वीय सहाय्यक म्हणून कर्तव्ये जबाबदारी पार पाडणे
गट-क				
७	मुख्याध्यापक	S.ST.W.BN. MF. RW.	a)B.LV b)D.HH. c)OA.BA.OL.OAL.C P.LC.DW.AAV. d)SLD.MI e)MD involving a to d above	बंद्यांसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करणे, शिक्षण देणे व परीक्षांच्या अनुषंगाने कार्यवाही करणे

८	गृह पर्यवेक्षक	S.ST.W.BN. MF. RW.	a)B.LV b)D.HH. c)OA.BA.OL.OAL.C P.LC.DW.AAV. d)SLD.MI e)MD involving a to d above	बंद्यांसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करणे, शिक्षण देणे व परीक्षांच्या अनुषंगाने कार्यवाही करणे
९	शिक्षक शोधक	S.ST.W.RW.SE. HC. MF	a)B.LV b)D.HH. c)OA.BA.OL.BL.CP .LC.DW.AAV.	बंद्यांसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजित करणे, शिक्षण देणे व परीक्षांच्या अनुषंगाने कार्यवाही करणे
१०	वस्त्रनिर्माण कार्यादेशक	S.ST.BN.KC.MF.S E.H.C	a))D.HH. b)OA.OL.LC.DW.A AV.c)SLD.MI d)MD involving a to d above	कारागृह विभागात सुतारकाम, लोहारकाम, विणकाम, शिवणकाम, चर्मकला, कागदकाम, गालिचा व पजा सतरंजी, रसायनकाम इत्यादी प्रकारचे उद्योग आहेत.
११	विणकाम पर्यवेक्षक	ST.W.MF.SE.H.C	a) B.LV b)D.HH. c)OL.CP.LC.DW.AA V.d)ASD.M.MOD.ID .SLD.MI	कारागृहात बंदी दाखल झाल्यानंतर त्यांचे सुधारणा व पुनर्वसन करण्याच्या दृष्टीने बंद्यांच्या आवडीनुसार त्यांना त्या त्या कामाचे प्रशिक्षण दिले जाते. उपरोक्त नमूद उद्योग विभागांनुसार मशिनरी कारागृहात उपलब्ध असतात. बंद्यांना प्रात्याक्षिक देण्याकरीता संबंधीत विभागाशी निगडित पदांवर कार्यरत कर्मचारी यांना कर्तव्य व जबाबदारी पार पाडाव्या लागतात.
१२	वस्त्रनिर्माण प्रयोगनिदेशक	S.ST.BN.KC.MF.S E.HC	a))D.HH. b)OA.OL.LC.DW. AAV.c)SLD.MI d)MD involving a to d above	
१३	पर्यवेक्षक (शिवण)	S.ST.W.BN.MF. RW.SE.C	a))D.HH. b)OA.OL.BI.CP.DW AAV.c)ASD(M).SLD. MI d)MD involving a to d above	
१४	पर्यवेक्षक (चर्मकला)	S. ST. W. BN. MF. SE	a))D.HH. b)OL.LC.DW.AAV. c)ASD(M.MOD)SLD. MI d)MD involving a to d above	
१५	पर्यवेक्षक(कागद)	S.ST.W.B.N.PP.L. ME.SE	a))D.HH. b)OL.CP.LC.DW. AAV.c)ASD(M),SLD. MI d)MD involving a to d above	
१६	पर्यवेक्षक(सुतारकाम)	S.ST.W.BN.RW.S E.H.C	a)B.LV b)D.HH. c)OL.BL.CP.LC.DW .AAV d)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI	

			e)MD involving a to d above
१७	पर्यवेक्षक (रसायन)	S.ST.BN.MF.RW. SE	a)B.LV. b)D.HH. c)OA.OL.CP.LC.D W.AAV.d)SLD.MI e)MD involving a to d above
१८	पर्यवेक्षक(लोहारकाम)	S.SE.BN.MF.ST. W.	a)LV. b)D.HH.c)OA.OL.O A.L.LC.DW.AAV d)ASD.(M).MOD)SL D. MI e)MD. involving a to d above
१९	निदेशक (गालीचा व पंचादरी)	ST.W.MF.SE.HC	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.CP.LC .DW.AAVI d)ASD (M.MOD).ID.SLD.MI
२०	निदेशक (विणकाम)	ST.W.MF.SE.HC	a)B.LV. b)D.HH c)OL.CP.LC.DW.AA V d)ASD (M.MOD).ID.SLD.MI
२१	निदेशक(शिवणकाम)	S.ST.W.BN.MF.R W.SE.C	a) D.HH. b)OA.OL.BL.CP.D W.AAV.c) ASD.(M). SLD,MI d) MD involving a to d above
२२	निदेशक(लोहारकाम)	S.SE.BN.MF.ST. W	a) LV. b)D.HH.c)OA.OL.O AL.LC.DW.AAV d)ASD.(M).MOD) SLD. MI e)MD. involving a to d above
२३	निदेशक(चर्म)	S.ST.W.BN.MF.S E.	a) D.HH. b)OL.LC.DW.AAV. c) ASD.(M.MOD). SLD,MI d) MD involving a to d above
२४	निदेशक(लाखकाम)	S.ST.W.BN.L.KC. ME.SE	a) LV. b)D.HH.c)ASD.(M). SLD.MI d)MD. involving a to d above

२५	निदेशक(कात्तरी)	S.ST.W.BN.PP.M F.SE	a)D.HH. b)ASD.(M.MOD)ID. SLD.MI c)MD. involving a to b above
२६	निदेशक(जोडारी)	ST.BN.L.MF	a)B.LV. b)D.HH. c)OL.BL.LC.DW. AAV.d)ASD (M)SLD.MI e)involving a to d above
२७	निदेशक(बेकरी)	S.ST.BN.MF.SE	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.BL.CP LC.DW.AAV d)ASD (M).ID.SLD.MI c)MD involving a to d above
२८	निदेशक(ब्रेल)	S.ST.W.RW.SE.H. C.MF	a)B.LV. b)D.HH.c)OA..BA.O L.BL.CP.LC.DW.AA V
२९	निदेशक(कागद उद्योग)	S.ST.W.BN.PP.L. MF.SE	a)D.HH. b)OL. CP.LC.DW.AAV c)ASD (M).SLD.MI. d)MD involving a to d above
३०	निदेशक(सुतारकाम)	S.ST.W.BN.RW.S E.H.C	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.BL.CP LC.DW.AAV c)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI d)MD involving a to d above
३१	करवत्या	S.ST.W.BN.RW.S E.H.C	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.BL.CP LC.DW.AAV d)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI e)MD involving a to d above
३२	ताणाकार	S.ST.W.BN.MF.R W.SE.C	a)D.HH. b)OA.OL.BL.CP.D W.AAV.c)ASD (M).SL.D.MI d)MD involving a to d above

३३	विजतंत्री	S. ST. W. MI. RW. SE	a)D.HH. b)OA.OL.LC.DW.A AV.c)ASD.(M) SLD.MI.d))MD involving a to d above	
३४	मिलिंग पर्यवेक्षक	S.ST.W.BN.MF.R W.SE.C	a)D.HH. b)OA.OL.BL.CP.D W.AAV c) ASD (M). SLD.MI d)MD involving a to d above	
३५	निदेशक (निटींग अँड विविंग)	ST.W.MI.SE.H.C.	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.CP.LC .DW.AAV d)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI	
३६	होजिअरी	S.ST.W.BN.MF.R W.SE.C.	a)D.HH. b)OA.OL.BL.CP.D W.AAV c)ASD (M.) .SLD.MI d)MD involving a to d above	
३७	यंत्र निदेशक	S.ST.BN.L.MF.SE	a)B.LV. b)D.HH.c)OL.CP.LC .DW.AAV d)ASD (M)SLD.MI e)MD involving a to d above	
३८	छपाई निदेशक	S.ST.BN.L.MF.SE	a)I.V. b)D.HH.c)OL.CP.D W.AAV.LC d)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI e)MD involving a to d above	
३९	गवंडी निदेशक	S.ST.BN.PP.MF	a) B.LV. b)D.HH.c)OL.DW.A AV d)ASD (M.MOD) ID.SLD.MI e)MD involving a to d above	
४०	मुख्य भोजन सेवक	S.ST.W.MF.RW.S E.H.	a) LV. b)D.HH.c)OL.DW.A AV d)ASD (M).SLD.MI	प्रशिक्षणार्थी अधिकारी कर्मचारी यांच्याकरीता भोजन तयार करणे वाटप करणे इत्यादी जबाबदारी घार पाडणे

			e)MD involving a to d above	
४१	स्वयंपाकी	S.ST.W.MF.SE.H.	a)LV b)D.HH.c)OL.CP.LC .DW.AAV d)ASD (M) ID.SLD.MI e)MD involving a to d above	
४२	स्वयंपाकी मदतनीस	S.ST.W.MF.SE.H.	a) LV. b)D.HH. c) OL. CP. LC. DW. AAV d) ASD (M) ID.SLD.MI e)MD involving a to d above	
४३	नाईक	S.ST.W.F.PP.L.K CB.S	OL.HH.LV.B.AAV.I. C.DW	वरिष्ठ अधिकारी यांचे बेलला उपस्थित राहणे. नस्त्यांची देवाण घेवाण करणे. कार्यालयातील साफसफाई व स्वच्छता करणे

Category Abbreviations

Sr no	Abbreviation	Long form	Sr no	Abbreviation	Long form
1	B	Blind	11	ASD <i>अभि</i>	Autism Spectrum Disorder (M)
2	LV	Low vision	12	ID	Intellectual Disability
3	D	Deaf	13	SLD	Special Learning Disability
4	HH	Hearing Handicapped	14	MI	Mental Illness
5	OL	One leg	15	MD	Multiple Disabilities
6	OAL	One Arm and One Leg	16	MDY	Muscular Dystrophy
7	CP	Cerebral Palsy	17	OA	One arm
8	LC <i>मिडिलिक</i>	Leprosy Cured <i>अपुत्र</i>	18	BA	both arms
9	DW	Dwarfism <i>अपुत्र</i>	19	BL	both legs
10	AAV	Acid Attack Victim	20	BLOA	both legs and one arm

Functional Requirement Abbreviations

Sr no	Abbreviation	Long form	Sr no	Abbreviation	Long form
1	S	Sitting	8	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	9	MF	Manipulation by fingers
3	W	Walking	10	SE	Seeing
4	BN	Bending	11	H	Hearing
5	L	Lifting	12	C	Communication
6	KC	Kneeling & Crouching	13	CL	Climbing
7	RW	Reading and writing			